

נתן יונתן

אחד המשוררים האהובים עליי הוא נתן יונתן. ההיכרות שלי איתו התחילה בעקבות פירסום הרומן שלי "פורצי גדר", שיצא לאור בספרית פועלים. נתן יונתן קרא את כתב-היד וכמו שאומרים היום 'נדלק' והתקשר אליי הביתה ואמר: קראתי והתרגשתי. אנו נוציא לאור את הספר. תוך זמן קצר ביותר הרומן היה מוכן ואני זכיתי לידיד יקר. בערבים שנערכו לכבוד הספר נתן יונתן דיבר על הספר.

איזו רכות ורגש יש באיש הזה. רבים משיריו נותנים ביטוי למלחמות ישראל. הוא, הפלמ"חניק ממשוררי דור תש"ח, שגידל רעמה בן-גוריונית שמלווה אותו עד היום במלואה. בשיריו מולך איזה מן יגון.

בשירו 'שירה שלנו', שבו הוא מביא את סיפורן של שיירות הלוחמים שפתחו את הדרך לירושלים – חטיבת הראל של הפלמ"ח. בכל שיירה נפלו הרבה בנים. עד שקם בן-גוריון האסטרטג ואמר: מספיק. עלינו לכבוש את כל הכפרים שמשם יורים. למטרה הזאת גויסו 1,500 לוחמי פלמ"ח נבחרים שכבשו את כל הכפרים הערביים בדרך לירושלים ולא נפלו עוד לוחמים.

הנה השיר:

שוב יוצא הזמר אל הדרך	- שוב יוצאת שיירה אל הדרך.
שם הולכים ימינו ובוכים	- הלוך ילך ובכה נושא משך הזרע, בוא יבוא ברינה נושא אלומותיו
שיירה, אל אנה את עוברת.	- שיירת המוות העוברת מעולם אחד למשנהו
שיירה עצוב על הדרכים.	- המוות שולט בדרכים.

שוב נושאת את פת-קיבר ומים, - לחם עוני ומים לעיר הנמצאת במצור.
תרמילים, תוגה של מרחבים, - הטבע משתתף בעצב בפני העומד להתרחש במגע עם אויב

שוב תולה את עין בשמים	- תולים עין בשמים לתפילה אישית
ומשעול בנתיב הכוכבים.	- ציפיה שמלמעלה יורו את הדרך.

הנה האור דועך על שריוניך,
גם לב השיר נפתח באהבה. - גם - לא רק השיר נפתח באהבה אלא גם ליבם של הלוחמים.

שיירה שלי, ראשית המנגינה היא, - המנגינה - היא הזמר, היא השירה, היא השיירה. תעלומה.
ואיני יודע את סופה.

עלטה. רק קול משק-הנשק.	- חושך המוות. משחק מילים משק-נשק, משק הוא גם משק כנפיים.
אי בזה הדרך חסומה.	- בנאומו של בלעם נאמר פעמיים: נופל וגלוי עיניים
את שיירת, גלוית-עיניים	(במ' כד, ד, יז)
רק כדור המות הוא סומא.	- לכל כדור יש כתובת.

היא סמואה עד מות, המתכת, - מתכת השיריון
אך כוכבי-הדרך עוד צחים.

הדרכים יודעות לאן ללכת, - יש פה היפוך. המטרה ברורה. היעד ברור. למרות המוות שובי שיירה אל הדרכים חייבים לשוב אל הדרכים.

כי ניפול בירכתי הדרך כי נמות בשולי הדרך
 צל עובר ימינו הבורחים. החיים חולפים כצל. בהיעלם הצל שורר המוות.
 שיירה שלנו, שאי, קודרת המוות הוא השליט והגיעה עת ההנצחה העצובה
 תום זכרנו, הלאה – בדרכים. אבל השיירה ממשיכה בדרכה.

עמ' 6

זאת שיירה שכולה שירה. משחק מילים. הוא קורא לשיירה גם זמר. הוא מרבה להשתמש במטפורות.

נתן יונתן נולד בקייב, אוקראינה, בשנת 1923. כיום בן 78. משורר עברי. עלה לארץ ישראל עם הוריו בשנת 1925, בהיותו בן שנתיים. הוא התחנך בגבעת השלושה ואחר-כך עשה בפתח-תקוה ובמושב מעש הסמוך.

לנופים ולחוויות של ילדותו נתן ביטוי בסיפורים לבני הנעורים "בין אביב לענן" (תשי"ט) ו"עוד סיפורים בין אביב לענן" (תשל"ב). משנת 1945 חבר קיבוץ שריד, שבו עסק בהוראה.

נתן יונתן התחיל לכתוב שירה בעידודו ובהשפעתו של שלונסקי שפירסם את שירו הראשון במוסף הספרותי של 'משמר', שקדם ל'על המשמר' בשנת 1940 – בהיותו בגיל 17.

בספריו הראשונים "שבילי עפר" (1951) ו"אשר אהבנו" (תשי"ז). נתן יונתן עוסק בשני קובצי השירה הראשונים שלו בחוויות אנושיות רגילות – לעיתים ברוח מלנכולית, בפאתוס ובהערצת הנעורים.

ברבים מן השירים שלו נשמרת זיקה אמיצה לנופים ולמחזור החיים של הטבע. לא פעם הוא משתמש בשיריו במוטיבים הלקוחים מן הבלאדה או מן השירה העממית. שיריו שומרים בדרך כלל על על צורת השירה המסורתית: "הבית" – אך לא תמיד מבחינת המשקל והחריזה